

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 12. apríla 2010

Jana Kováčová, hovorkyňa NBS

Dámy a páni, dobrý deň, vítam vás na tlačovej konferencii v Národnej banke Slovenska. Témou dnešnej tlačovej konferencie je analýza slovenského finančného sektora za minulý rok, teda za rok 2009. Analýzu vám dnes bude prezentovať člen bankovej rady, ktorý je zodpovedný za dohľad a reguláciu finančného trhu, pán Slavomír Šťastný, a jeho kolegovia – pán Marek Ličák, ktorý je vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu, a analytik tohto istého oddelenia, pán Štefan Rychtárik. V tejto chvíli odovzdám slovo pánovi Šťastnému, nech sa páči.

Slavomír Šťastný, člen Bankovej rady NBS, zodpovedný za dohľad a reguláciu finančného trhu

Ďakujem za slovo, vážené dámy, vážení páni, tiež vás vítam na dnešnej tlačovej konferencii k prezentácii analýzy slovenského finančného sektora za rok 2009 a dovoľte, aby som na úvod dnešnej tlačovej konferencie slovenský finančný sektor, tak ako ho vidíme za rok 2009, respektíve ako ho vidí vo svojej analýze centrálna banka, zhodnotil. Začal by som vývojom, ktorý bol v bankovom sektore. S postupným prenesením globálnej krízy na domácu ekonomiku pocítil v roku 2009 krízu aj sektor bankový. Oproti roku 2008 sa znížila jeho ziskovosť, keď medziročne klesla takmer o 50 %. Okrem nárastu nákladov na krytie úverových strát a stagnácie úrokových príjmov malo na tento pokles vplyv aj zníženie devízových príjmov bánk v dôsledku zavedenia spoločnej meny euro. Pozitívne hodnotíme vývoj kapitálovej primeranosti bánk, ktorý signalizuje schopnosť bánk zvládnuť prípadný neočakávaný nárast strát. Viaceré banky v priebehu roka 2009 svoje vlastné zdroje zvyšovali. Správanie bánk alebo bankového sektora ako celku možno v roku 2009 označiť ako konzervatívne. To sa prejavilo najmä v oblasti úverovania, kde sa banky viac sústredili na úvery s vyššou pravdepodobnosťou návratnosti. Financovanie podnikového sektora sa obmedzilo, na jednej strane sa banky zamerali na menej rizikové odvetvia a subjekty, na druhej strane je príčinou pokles dopytu po nových úveroch z dôvodu zmenšenia investičných príležitostí, ako to už v časoch krízy býva. Tok úverov poskytovaných domácnostiam, ktoré sú bankami, našim bankovým sektorom vnímané ako menej rizikové, si v roku 2009 zachoval rastúci trend. Vyššia konzervatívnosť bánk sa prejavila aj v náraste relatívne bezpečnejších investícií v portfóliách bánk, keď v týchto portfóliách stúpol najmä podiel štátnych cenných papierov. Celkové zhoršenie situácie v slovenskom hospodárstve v roku 2009 sa prejavilo aj na raste kreditného rizika bankového sektora, ale pritom sa toto riziko zväčšilo najmä vo vzťahu k trhu nehnuteľností. Hoci sa zvýšilo toto kreditné riziko aj v sektore domácností, vplyv krízy bol miernejší ako v prípade podnikového sektora. Negatívne boli v tomto prípade zasiahnuté najmä nižšie príjmové skupiny a potom takisto negatívnym javom bola zvýšená miera nezamestnanosti. Z dlhodobého pohľadu je však dôležité, že väčšina našich bánk stále pokrýva úverové aktivity vkladmi klientov. Celkovo možno hodnotiť slovenský bankový sektor ako stabilný.

Predpokladáme, že bankový sektor a najmä systémovo významné inštitúcie, by mali byť schopné zvládnuť očakávaný vývoj, ale aj prípadné výraznejšie zhoršenie vývoja v porovnaní s naším očakávaním. Odolnosť bankového sektora voči prípadnému negatívnemu vývoju potvrdilo aj stresové testovanie, pri ktorom bol simulovaný scenár opätovného zhoršovania ekonomického vývoja, a to ako doma, tak v zahraničí, a rastúcej neistoty na finančných trhoch. Toto stresové testovanie ukázalo, že aj v prípade potenciálne výrazne negatívneho vývoja v domácej ekonomike a s tým spojeného nárastu zlyhaných úverov by väčšina bánk plnila požadované úrovne kapitálu. Dámy a páni, dovoľte, aby som teraz pokračoval stručným hodnotením situácie v ostatných sektoroch. Pre situáciu v poisťovníctve v roku 2009 je charakteristický ako pokles technického poistného, tak aj nárast zisku. Úbytok technického poistného je výraznejší v životnom poistení, kde došlo k poklesu najmä pri investičnom životnom poistení. To je dôležité zistenie, pretože práve v tejto časti sektora poistného dlhodobého špeciálne investičného životného poistenia, tzv. unit-linked produkty vykazovali najvyššie prírastky poistného spomedzi všetkých poistných skupín. Celková finančná situácia poistného sektora sa medziročne zlepšila. Zisk poisťovní vzrástol o 28,4 % a to prevažne vďaka zvýšeniu zvyšku z finančných operácií. V umiestnení technických rezerv nastalo zníženie podielu bankových dlhopisov a termínových vkladov a k zvýšeniu podielu štátnych dlhopisov. Postupná stabilizácia na finančných trhoch, najmä počínajúc druhým štvrťrokom 2009, sa pozitívne prejavila v sektoroch dôchodkového sporenia a kolektívneho investovania, teda v sektoroch, kde sa pracuje so zverenými zdrojmi. V sektore starobného dôchodkového sporenia došlo v roku 2009 k výraznej zmene v zložení portfólia všetkých dôchodkových fondov, keď ich akciová zložka takmer zanikla, výrazne poklesla tiež ich dlhopisová zložka a narástol podiel pokladničných poukážok. V súčasnosti sú tak aktíva týchto fondov vystavené riziku koncentrácie z dôvodu nízkej diverzifikácie bankových vkladov do jednotlivých bánk. Vzrástlo aj riziko zhoršenia ratingového hodnotenia emitenta najmä vzhľadom na nárast podielu investícií do dlhových cenných papierov emitovaných štátmi s vyššou mierou zadlženosti. Pozitívnu je skutočnosť, že medziročná výkonnosť vyvážených a rastových dôchodkových fondov sa v závere roka dostala prvýkrát od začiatku krízy, na jeseň roku 2008, na kladné hodnoty. No a temer už tradične najvyššie zhodnotenie sporiteľom priniesli konzervatívne dôchodkové fondy. V kolektívnom investovaní bol vývoj v prvom štvrťroku 2009 ešte pod vplyvom negatívneho vývoja predchádzajúceho roka, to som už spomínal, že vlastne k postupnej stabilizácii finančného trhu prichádzalo až od začiatku druhého štvrťroka 2009, no a v tomto ďalšom období roku 2009 sa spolu s rastom akciových trhov postupne zvyšoval záujem investorov o investovanie do podielových fondov a došlo k postupnej stabilizácii kolektívneho investovania. Rast čistých predajov podporili aj nízke úrokové sadzby na vklady v bankách, ktoré sú tradične hlavnou alternatívou pre investorov do podielových fondov. So stabilizáciou na finančných trhoch poklesol aj význam trhových rizík, ktorým sú vystavené slovenské finančné inštitúcie. Významne to ovplyvnilo najmä zníženie volatility cien akciových indexov, úrokových mier a kreditných spreadov počas druhého polroka 2009. Veľkosť vystavenia voči rizikám sa v priebehu roka 2009 vo väčšine sektorov finančného trhu výraznejšie

nezmenila. Dámy a páni, toľko stručne hodnotenie vývoja alebo stavu podľa analýzy slovenského finančného sektora za rok 2009 a ja by som už teraz odovzdal slovo svojim kolegom, ktorí vás budú podrobnejšie informovať o vývoji vo finančnom sektore za uplynulý rok.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu NBS

Ďakujem pekne, pán Šťastný, za základné zhrnutie trendov vo finančnom sektore v roku 2009 – ja by som sa pokúsil doplniť to o niektoré konkrétne informácie a analytické údaje. Najprv by som začal s makroekonomickým vývojom z pohľadu stability finančného sektora, pre stabilitu finančného sektora je makroekonomika veľmi dôležitá, keďže väčšinou tam vznikajú prvé trendy, prvé riziká, ktoré následne vplyvajú na správanie bánk a vôbec celého finančného sektora. Určite všetci viete, že finančný sektor a vlastne celá reálna ekonomika boli ovplyvnení v roku 2009 finančnou krízou, ktorá sa postupne premietla do ekonomickej recesie - mala do veľkej miery taký globálny charakter. Keď si zoberiete globálne HDP, medziročne pokleslo o 1,1 %, výrazný vplyv malo v podstate na celú eurozónu, na Spojené štáty, podobne aj na Slovensko. Od konca toho druhého štvrťroka už dochádzalo k určitej stabilizácii jednak reálnych ekonomík a takisto aj tých finančných trhov. Z nášho pohľadu tam vidíme pomerne výrazný vplyv zásahov centrálnych bánk a takisto vlád jednotlivých štátov. Z pohľadu stability finančného sektora je dôležité, do akej miery táto stabilizácia je udržateľná alebo nie je, to je podstatná otázka a posledné predikcie hovoria, že ekonomika by sa mala stabilizovať. My sme však vytipovali určité riziká, ktoré stabilizáciu môžu určitým spôsobom zmeniť, ale, hovorím, sú to iba riziká, ktoré by potenciálne mohli, a tie by sme chceli aj zvýrazniť. Stále hovoríme o relatívne krehkej stabilizácii, je to jednak kvôli už spomínanému zásahu vlád a centrálnych bánk, sektory reálnej ekonomiky, ako sú podniky a domácnosti stále vykazujú relatívne silnú zadlženosť, aj aktivity sú stále relatívne malé. To, čo môže výrazne vplyvať na stabilitu sektora alebo vôbec aj na stabilizáciu ekonomiky, je zdravie bankového sektora či už v eurozóne alebo Spojených štátov, keďže bankový sektor je práve ten, ktorý vytvára dominantný tok pre financovanie reálnej ekonomiky, aj vlastne závery niektorých správ ECB, IMF naznačujú, že aktívna strana bánk hlavne v eurozóne v sebe skrýva ešte určité straty, ktoré bude potrebné pokryť. No a v poslednej dobe sa objavil nový typ rizika, je to vlastne riziko suverénnych štátov, ktorý súvisí jednak s rastúcou zadlženosťou týchto štátov a podobne vlastne to je kumulácia určitých nerovnováh vo fiškálnych politikách týchto štátov. Ďalej by som prešiel k trendom v bilancii bankového sektora, to, čo určite vlastne vás zaujíma – celkovo môžem povedať, že trendy v bilancii ovplyvňovali dva základné faktory, prvým bola vlastne už spomínaná kríza a tým druhým bol vstup do eurozóny. Kríza sa v prvom rade prejavila na tom, že banky sa začali správať podstatne konzervatívnejšie. Prejavilo sa to v podstate na všetkých aktivitách, pán Šťastný už spomínal v prvom rade obmedzené úverovanie podnikov, tam sa to dostalo na medziročnej báze až k záporným číslam, v prípade domácností hovoríme o spomalení medziročného rastu úverovania, stále je to na úrovni okolo 10, 11 %. Napriek tomu, že došlo k spomaleniu, tempo rastu patrí k najvyšším v Európskej únii, takže nemôžeme hovoriť o striktno negatívnom trende, no a to, čo je

vlastne nové, znova sa zvýšil záujem bánk o investície do štátnych dlhopisov, čiže relatívne bezpečnejších aktív. Vstup do eura ovplyvní celý medzibankový trh a preberieme si, aký to malo vplyv na naše banky. Už spomínaný pokles úverov podnikovému sektoru sa prejavil takmer vo všetkých odvetviach, na tomto grafe vidíte, že najväčšie sektory, ktoré – žltými bodkami máte vyznačené, ktoré sú významné, a najväčšie – v podstate pri všetkých hlavných to úverovanie klesalo. Pri sektore komerčných nehnuteľností, ktoré sú najväčšie, nedajte sa pomýliť, že by banky boli nejako menej obozretné, skôr ide o to, že dofinancujú staré projekty. Ak idú do nových projektov, banky sú väčšinou veľmi opatrné, sú prísnejšie štandardy, objemy úveru sú relatívne menšie aj maturity sú kratšie. Takže zo strany bánk je určite opatrnosť. A – ako som spomínal – banky sa správali opatrne, úverové štandardy v priebehu celého roka sa sprísňovali kumulatívne, ale je to niečo, čo vidíme aj v iných bankových sektoroch v eurozóne, takže určite nie sme ojedinelí. Mali by sme spomenúť aj to, že úvery spomalili nie je len výsledkom správania bánk, ale do veľkej miery je to výsledkom správania podnikov, keďže akonáhle máte krízu, priestor na nové investičné príležitosti sa výrazne znižuje, tým pádom aj dopyt, a hlavne po investičných úveroch, výrazne poklesol v priebehu celého roka 2009. Výraznejšie stúplo kreditné riziko podnikov a to je to, čo vplývalo na správanie bánk pri úverovaní. Hlavne prvý štvrťrok 2009, pokles výkonnosti v podnikovom sektore bol skutočne významný a ešte aj následne, aj keď došlo k určitej stabilizácii, tempo stabilizácie alebo zlepšovania bolo pomalšie ako v predošlých rokoch. A zhoršilo sa tiež hlavne v prvom štvrťroku alebo zvýšilo sa vystavenie bánk voči takým rizikovejším alebo sektorom, ktoré boli výraznejšie zasiahnuté, potom v priebehu roka sa to už následne stabilizovalo. Vyššie riziko určite zaznamená vo vybraných sektoroch, môžem spomenúť napríklad komerčné nehnuteľnosti alebo dopravu, to sú všetko sektory, ktoré boli automaticky ovplyvnené finančnou krízou. Výraznejšie tiež stúpol objem zlyhaných úverov, to vlastne máte možnosť vidieť na tom pravom grafe, tam vidíte absolútne nárasty v jednotlivých sektoroch, vidíte, že v niektorých sektoroch bol takmer stopercentný nárast zlyhaných úverov. V prípade domácností, ako som už spomínal, tempo rastu úverovania sa spomalilo, dosiahlo na medziročnej báze ku koncu roka približne 10 alebo 11 %, výrazne sa na tom podieľa pokles dopytu, ten sa prejavil hlavne v prvom štvrťroku, dôvodom bol vysoký nárast nezamestnanosti, ktorý sme zaznamenali na Slovensku, následne sa to mierne stabilizovalo, čo už sa potom prenieslo do toho dopytu. Ku koncu roka sme videli mierne oživenie dopytu, viaceré banky to naznačovali, dôvodom bolo jednak to, že klesli úrokové sadzby a takisto sa trošku sprístupnili tie nehnuteľnosti poklesom ich cien. Všeobecne však bankový sektor môžeme označiť – správal sa opatrnejšie, štandardy v priebehu celého roka sa sprísňovali, vidíte na pravom grafe. To opatrenie či správanie bánk do veľkej miery bolo spôsobené kreditným rizikom, ktoré sme videli jednoznačne na sektore domácnosti, tu treba povedať, že kreditné riziko v sektore domácnosti je do veľkej miery ovplyvnené práve nezamestnanosťou. To znamená, akonáhle ako sa mení nezamestnanosť, tak sa mení do veľkej miery aj kreditné riziko, akonáhle stúpa aj podiel zlyhaných úverov. Určite sa na tom podieľa aj pomalší rast príjmov, má viac vplyv na tie domácnosti, ktoré sú viac zadlženejšie, aj to samozrejme negatívne

vplývalo. V podstate pre rok 2010 očakávame, že zamestnanosť nebude nejako výrazne rásť, to naznačujú aj tie prieskumy medzi podnikmi očakáva pokles zamestnanosti. Podobne ako pri podnikoch rástol objem a podiel zlyhaných úverov. Výraznejšie sme to pocítili, teda banky to pocítili najmä pri spotrebiteľských úveroch a pri prečerpaniach na bežných účtoch. Ten graf, aby vás trochu nemýlil, je napravo, pretože tempo rastu zlyhaných úverov sa trochu znížilo ku koncu roku - nie je to náznak stabilizácie, ale skôr hovorí o tom, že niektoré banky v tom období odpredávali zlyhané úvery. Spomínal som takisto nárast investícií do štátnych dlhopisov, oproti minulosti je tu jeden nový trend, že okrem našich štátnych dlhopisov banky vo väčšej miere nakupovali štátne dlhopisy okolitých krajín. Naďalej však môžeme hovoriť, že – v niektorých bankách – to súviselo hlavne s tým, že sa vo väčšej miere refinancovali v Európskej centrálnej banke, čo následne použijeme na nákup tých štátnych dlhopisov. Potom špeciálne sme sa v analýze pozerali na jeden trend alebo jedno riziko, v súčasnosti sa veľa spomína vystavenie voči vybraným krajinám, ktoré sú chápané ako rizikovejšie. Tak sme sa pozreli na to, ako sú banky a vôbec aj ostatné sektory finančného trhu vystavené voči týmto štátom - na pravom grafe máte možnosť vidieť vystavenie bánk voči Španielsku, Grécku, Írsku, Portugalsku, je to rozdielne na vystavenie voči dlhopisom, medzibankovému trhu. Taký dôležitý záver k tomu grafu – vystavenie je relatívne malé, to znamená, ak to zoberiem, podiel na aktívach bánk – nie je to nejaké vysoké vystavenie, pre banky to netvorí nejaké výrazné riziko. Dôležité je, že veľkú časť tvoria medzibankové operácie, to sú operácie krátkodobého charakteru, ktoré banky môžu aj relatívne rýchlo uzatvoriť. Ovplyvnený bol určite medzibankový trh, dôležité je povedať, že tak, ako pred vstupom do eurozóny mali banky takú dlžnícku pozíciu, po vstupe do eurozóny sa zmenila na veriteľskú. Dôležitým záverom za medzibankový trh je, že závislosť bánk od financovania na medzibankovom trhu je stále relatívne nízka. To je veľmi dôležité hlavne v porovnaní s ostatnými bankovými sektormi, ktoré vykazujú práve vyššiu závislosť od financovania od medzibankového trhu, ktoré sú chápané ako podstatne volatilnejšie. Naš sektor tento problém nemá, čo je veľmi dôležité, meria sa to cez taký tzv. ukazovateľ loan-to-deposit-ratio a znamená, že väčšina bánk financuje svoje operácie cez tie primárne vklady, ktoré má od klientov. To znamená, že nie sú závislí od toho, či im nejaké iné banky požičajú, to je veľmi dôležité. Už spomínaný pokles ziskovosti sa prejavil v bankovom sektore, medziročne to bolo takmer 50 %, zvýšil sa jednak počet bánk, ktoré boli v strate, a znížil sa samozrejme počet bánk, ktoré dosiahli zisk. Faktory, ktoré najviac vplývali na ziskovosť, boli to hlavne úrokové príjmy, klesali úrokové príjmy z podnikov, z medzibankového trhu, čo súviselo vlastne so vstupom do eurozóny. Výrazne sa na tom podieľal takisto pokles devízových príjmov, ktorý súvisel hlavne so vstupom do eurozóny, no a samozrejme kríza sa prejavila na náraste tvorby opravných položiek. K tej ziskovosti by som možno povedal jednu vec – Slovensko bolo v tomto špecifické, hlavne kvôli vstupu do eurozóny. A ak sme sa aj rozprávali s kolegami z iných centrálnych bánk, keby sme odfiltrovali práve tento vplyv, tak pravdepodobne ten vývoj ziskovosti bol podobný, ako v okolitých štátoch, to znamená Česko alebo Poľsko, ale ten vstup do eurozóny, hlavne pokles príjmov z devízových operácií alebo pokles úrokových príjmov z medzibankového trhu banky výrazne

ovplyvnil. Takže toto bolo trochu špecifické pre Slovensko. No a tiež sme pozorovali rastúce rozdiely medzi bankami z pohľadu tvorby ziskov. Pozitívne určite hodnotíme to, že posilnila sa kapitálová pozícia. Kapitálová pozícia je vlastne niečo, čo slúži bankám ako určitý vankúš. To znamená, ak by došlo k určitým stratám, práve ten kapitál slúži na pokrytie týchto strát. Čiže stav kapitálovej pozície má výrazný vplyv na stabilitu celého bankového sektora. Tu skutočne došlo k pozitívnym trendom, kapitálová primeranosť stúpla na 12,6 %, čo patrí vôbec k jedným tým vyšším v štátoch Európskej únie, a pozitívne možno hodnotiť, že takmer všetky banky zvyšovali kapitálovú primeranosť. Dôležitým zdrojom zvyšovania bol zisk, ktorý dosiahli na konci roka 2008, keď takmer 60 % z toho zisku, ktorý vytvorili, ostal vo forme kapitálu. Pozitívne hodnotíme aj to, že kapitálovú primeranosť si výrazne zlepšovali materské spoločnosti, to znamená – v prípade potenciálnych problémov materské spoločnosti sú už pripravené pomôcť aj týmto bankám. V ostatných sektoroch finančného trhu môžeme spomenúť pokles poistného v dôsledku krízy. Výrazne sa znížila najmä výška poistného unit-linked produktov. V kolektívnom investovaní došlo k výrazným zmenám, tak ako prvý štvrtrok, ktorý sa prejavil poklesom na finančných trhoch, negatívny vplyv má na kolektívne investovanie. Následne so zlepšovaním situácie došlo aj k oživeniu v II. štvrtroku 2009. Od II. štvrtroka v podstate už vykazovali kladné čisté predaje. Tiež sa zmenila mierne štruktúra portfólií a väčšina fondov sa nám vrátila k tej kladnej výkonnosti. Výrazne sa zmenili fondy v II. pilieri starobného dôchodkového sporenia. Fondy väčšinou vypredávali akcie, podielové listy a nakupovali tie menej rizikovejšie inštrumenty a tiež fondy sa dostali väčšinou do kladnej výkonnosti. A celkovo, ako pán Šťastný už spomínal, môžeme hovoriť s tým, že došlo k stabilizácii finančných trhov a k poklesu trhových rizík. To je veľmi dôležité hlavne pre tie ostatné sektory finančného trhu, ktoré sú vo väčšej miere vystavené trhovým rizikám. Teraz by som prešiel k stresovému testovaniu. Stresové testovanie je taký špecifický nástroj, ktorý sa používa v centrálnych bankách, a vlastne pomocou stresového testovania hodnotíme, ako sú banky citlivé na možný negatívny vývoj. To znamená – my simuluje určitý stresový vývoj alebo určitý nepriaznivý vývoj a pozeráme, ako by sa banky správali. To znamená – či v takomto prostredí sú stabilné alebo nie sú. Pre účely stresového testovania sme pripravili tri také základné scenáre. Prvý scenár predpokladá základný scenár, čiže oficiálny scenár, oficiálna predikcia Národnej banky Slovenska. Druhý scenár je zameraný na banky, volá sa druhá vlna krízy a ten predpokladá, tak, ako sme zaznamenali, určitú stabilizáciu ekonomiky, predpokladá akési znova zhoršenie. Teda to len simuluje keby k takému niečomu došlo, aký vplyv by to malo na banky. Vidíte to na tom ľavom grafe, kde vlastne tou tmavomodrou vidíte – je oficiálna predikcia, ako by sa malo vyvíjať HDP, a tými dvoma čiarami, to znamená – tá sivá a zelená, vidíte ten stresový scenár, teda to, čo sa predpokladá v tomto scenári. Ten scenár nazývame druhá vlna krízy a pracujeme tam s dvoma verziami – druhá vlna krízy I. a II.. Sú to v podstate podobné scenáre, len jeden je miernejší, druhý je vážnejší. Druhý scenár, ktorý sme pripravili – volá sa neistota na finančných trhoch – a je to scenár, ktorý je zameraný hlavne na tie ostatné sektory finančného trhu, ktoré sú vystavené finančným rizikám a predpokladáme akýsi návrat neistoty na finančnom trhu. Tam vidíte tie hlavné nastavenia – nárast úrokových sadzieb,

nárast kreditných spreadov, pokles akciových trhov. Teraz by som vám predstavil, aké dopady tieto scenáre vlastne mali na finančný sektor, prejdeme si to postupne. Bankový sektor môžeme hodnotiť ako veľmi stabilný, keď to hodnotíme z pohľadu makro-stresového-testovania. Sektor by mal zvládnuť aj skutočne ten negatívny vývoj, ktorý simulujeme v týchto scenároch I., II.. To znamená – sektor by mal ako celok ostať stabilný. Na tom ľavom grafe vidíte, ako sa bude vyvíjať kapitálová primeranosť pri všetkých tých troch scenároch. Kapitálová primeranosť, to určite poznáte, to je vlastne miera, kde banky nemôžu klesnúť pod 8 %. Vidíte, že ešte stále sú relatívne - sektor ako celok – na bezpečných úrovniach. To znamená – je vzdialený od tej osempercentnej hranice. Na tom pravom grafe vidíte, aký by tieto scenáre mali dopad na jednotlivé zložky ziskovosti, aké straty. Ak by došlo k týmto scenárom, banky by utrpeli straty vďaka kreditnému riziku podnikov, takisto aj domácnostiam, ale stále by boli schopné generovať zisk hlavne z úrokových príjmov. Čiže celkový čistý zisk by bol pozitívny a naďalej by boli schopné vlastne zvyšovať svoj kapitál a tak kryť straty, ktoré by im spôsobili scenáre. Pri hodnotení dopadu stresových scenárov na ostatné sektory – tam sme zaznamenali negatívny vplyv najmä toho scenára neistota na finančných trhoch. Negatívne to bolo hlavne v poisťovníach pri unit-linked produktoch, ktoré majú relatívne vysoké vystavenie voči akciovým trhom a keď si pamätáte – pri tom scenári predpokladáme, že práve akciové trhy pôjdu výrazne dole, takže samozrejme hneď sa to na nich prejavilo. Pri tých ostatných sektoroch nepredpokladáme nejaký výrazný negatívny dopad. Aj keď by došlo k tomu scenáru neistota na finančných trhoch, to zvyšovanie úrokových sadzieb by postupne sa prenášalo do nárastu úrokových príjmov, čo by koniec koncov pokrylo tie straty, ktoré by mali na začiatku. Teraz by som prešiel k zhrnutiu celej prezentácie. Spomínali sme na začiatku – čiže boli tu určité negatívne trendy, ktoré sa prejavili či už v makroekonomike, aj v tom bankovom sektore – či už pokles úverovania, opatrnejšie správanie, pokles ziskovosti, nárast kreditného rizika. Tiež sa zvýšili rozdiely medzi bankami z pohľadu toho, ako sa správali či už na aktívnej strane alebo z pohľadu ziskovosti. Dôležité však je, že stále môžeme tvrdiť, že bankový sektor vstupoval do krízy v relatívne silnej pozícii a je viac-menej pripravený zvládnuť aj tie extrémnejšie scenáre. Tiež je veľmi dôležitá tá stabilita v oblasti likvidity, už som spomínal, v čom je vlastne Slovensko odlišné od ostatných krajín. Podobne stabilná bola aj situácia v ostatných sektoroch finančného trhu. Tú stabilitu sektora potvrdili aj výsledky makro-stresového testovania. Ešte z pohľadu rizík sme vytypovali také tie hlavné riziká, ktoré môžu vplyvať na finančný sektor. Pravdepodobne finančný sektor, najmä bankový, bude v najbližšom období vystavený hlavne kreditnému riziku, to znamená – schopnosti klientov splácať svoje úvery. Dôležitý bude takisto aj vývoj nezamestnanosti, ktorý bude vplyvať na schopnosť domácností splácať svoje záväzky voči bankám. Z tých strednodobých, dlhodobých rizík – dôležitý bude ten vývoj makroekonomiky, teda to, či tieto súčasné stabilizačné trendy budú mať nejakú trvácnosť, alebo či znova sa to nejakým spôsobom pomíne, znova tá ekonomika bude klesať – to bude veľmi dôležité. Otázne bude tiež predčasné ukončenie – alebo teda riziko by mohlo byť predčasné ukončenie, čiže tam bude veľmi dôležité, ako centrálné banky načasujú tú exit-stratégiu z týchto podporných opatrení. No a na trhu sa

objavilo nové riziko, ktoré pravdepodobne bude vplývať na finančný sektor a určite aj na jednotlivé inštitúcie – a to je vlastne ten tzv. sovereign risk, to znamená – rastúce riziko jednotlivých štátov, ktoré súvisí s ich schopnosťou splácať svoje záväzky. Takže dámy a páni, to by bolo z mojej strany asi všetko, ďakujem za pozornosť.

Pani Mravcová, Trend

Mňa by zaujímalo, akú predpokladáte ziskovosť v bankovom sektore v tomto roku. Takisto by ma zaujímalo – keď ste hovorili, že k stabilizácii zlyhaných úverov ešte nedochádza – aký predpokladáte ten podiel v tomto roku, prípadne kedy predpokladáte, že by k tej stabilizácii môjho dôjst? Ďakujem.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu NBS

Dobre, skúsím najprv k ziskovosti – prvé mesiace naznačujú, že ziskovosť bude pravdepodobne vyššia ako v tom minulom roku. Pozeral som medziročný nárast – vo februári bol nejakých 15 alebo 16 %. Bude vyššia jednak aj kvôli tomu, že ten minuloročný päťdesiatpercentný pokles bol ovplyvnený vstupom do eurozóny. Očakávame, že banky možno trochu viac budú ťažiť z mierneho nárastu úverov domácnostiam, kde nám banky už aj potvrdili, že to bude pre nich zaujímavý segment. Takže úrokové príjmy z toho asi pomôžu pri tej ziskovosti. Otázne bude skutočne ako sa bude vyvíjať objem zlyhaných úverov, to bude veľmi výrazne vplývať na ich ziskovosť, ale všeobecne očakávame, že ziskovosť bude vyššia ako v predchádzajúcom roku. A čo sa týka zlyhaných úverov – to je veľmi ťažká otázka, aký bude objem zlyhaných úverov, pretože to je do veľkej miery spojené s tým, aký bude vývoj ekonomiky. A tam je veľká neistota – spomínal som určité riziká, ktoré môžu vplývať na makroekonomiku, ale všeobecne očakávame, že v niektorých sektoroch, hlavne tých rizikovejších porastie a v niektorých by sa to malo stabilizovať. Ale nejaké presné čísla, takéto odhady nemáme, pretože to by bolo skutočne také čarovanie guľou, takže to nemáme.

redaktor, TV TA3

Ja sa chcem spýtať na podnikové úvery a zlyhanie – či máte presné čísla za minulý rok – percento zlyhaných úverov, ale čisto tých podnikových – nejaká medziročná zmena a celkový objem či by ste vedeli povedať.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu NBS

Úvery podnikom medziročne klesli o myslím, že nejaké 4 %, to je to základné číslo. Podiely zlyhaných úverov, to vám aj môžem povedať, to presiahlo – nemám to síce tu pri sebe, ale to presiahlo myslím, že cez 6 % toho celkového stavu úverov podnikom. Takže tam došlo k nárastu a zlyhané úvery podnikom rástli rýchlejšie ako zlyhané úvery domácnostiam, čo naznačuje, že rizikovosť v roku 2009 bola vyššia pri podnikoch, ako pri domácnostiach.

Jana Kováčová, hovorkyňa NBS

Dámy a páni, ak nie je ďalšia otázka k tejto téme, ďakujem vám veľmi pekne za pozornosť a dovidenia.